

LIEKSA

Hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Hyvinvoiva Lieksa

Sisällys

Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja rakenne

Väestön hyvinvoinnin kehitys 2017-2020

Lähtökohtia hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025

Hyvinvointisuunnitelman pohjana olevat asiakirjat

Johtopäätökset, painopistealueet ja toimenpide-ehdotukset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) indikaattorit

Suunnitelman tekemiseen osallistuneet

Hyvinvointisuunnitelman tarkoitus ja rakenne

Terveydenhuoltolaki 1326/2010 12 §:

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa

”Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin, sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain. Kaupunginvaltuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus/hyvinvointisuunnitelma.”

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on yksi kunnan strategisista painopisteistä ja tulee korostumaan entisestään uusien hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa. Kunnan tulee seurata HYTE-kerroin indikaattoreiden kehitystä ja huomioida niiden vaatimat toimenpiteet.

Hyvinvointisuunnitelma kokoaa poikkihallinnollisesti yhteen tietoa kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin vaikuttavista asioista. Hyvinvointisuunnitelmassa esitetyjä toimenpiteitä voidaan käyttää suunnittelun ja päätöksenteon tukena kehitettäessä ja arvioitaessa kuntalaisten hyvinvointia ja siihen liittyviä toimenpiteitä. Lieksan kaupungin hyvinvointisuunnitelma pohjautuu Lieksan kaupungin strategiaan, Pohjois-Karjalan Hyvinvointistrategiaan 2020–2025 ja Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen hyvinvointikertomukseen.

Vuosien 2017-2020 laaja hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin Lieksan kaupunginvaltuustossa 26.3.2018.

Väestön hyvinvoinnin kehitys 2017 – 2020

Hyvinvointisuunnitelman 2017 - 2020 painopisteet olivat:

Elinvoimainen kaupunki

Brahea-kampus valmistui loppuvuodesta 2020. Kampuksella yhdistyy yläkouluopetus, lukio-opetus ja ammatillinen koulutus. Myös Moisionkadun entiseen yläkouluun tehtiin muutostöitä sinne siirtyvän varhaiskasvatusyksikön, varhaiskasvatuksen esiopetuksen, Keskuskoulun esiopetuksen ja aamu- ja iltapäiväkerhon tarpeisiin. Muutostyöt saatiin osittain valmiiksi vuoden 2020 puolella.

Lieksan kaupungin yritysten, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion yhteistä yrittäjyyskasvatuspolkua toteutettiin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa ohjelman mukaisesti.

Lieksanjoen uuden Mähkönsillan yleissuunnittelun tuloksena laadittiin alustavat kustannusarviot elinkaarikustannuksineen eri siltavaihtoehtojen kustannuksista. Sillan rakentaminen tutkitaan asemakaavassa. Asiaa koskeva kaavaluonnos tulee nähtäville maaliskuussa 2021

Kaupungin elinvoimaa ja hyvinvointia edistettiin myös maankäytön keinoin. Merkittäviä teollisuuskaavoja tehtiin erityisesti Kevätniemen alueelle sekä vuokrattiin myytiin tai varattiin tontteja hoivakodeille ja palvelutaloille. Bioöljyjalostamo aloitti toimintansa vuoden 2020 lopulla.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Hyvinvointisuunnitelman 2017 - 2020 painopisteet olivat:

Elinvoimainen kaupunki

Maankäyttö tutki myös uuden ns. Hyvinvointikeskuksen (SOTE-keskus) sijaintipaikkojen vaihtoehtoja. Asiaa koskevat päätökset, alueen kaavoitus ja suunnittelu valmistuivat vuoden 2021 aikana. Rakentaminen alkaa vuonna 2022.

Maankäytöllä voidaan edistää suoraan kuntalaisten hyvinvointia edellä mainittujen talouteen ja työllisyyteen liittyvien seikkojen lisäksi myös terveellisen ja turvallisen ympäristön kautta. Kaupunki on ottanut tavoitteekseen hankkia aktiivisesti Lieksan keskusta-alueen puistoalueita omistukseensa. Myös kaupungin puistometsien harvennuksia ja ylläpitotoimia on tehostettu. Edellä mainituilla toimilla tuetaan asukkaiden omatoimista virkistäytymistä luonnossa.

Työllisyyden edistäminen

Työllisyyspalvelut on tehnyt yhteistyötä Lieksan Kehitys Oy LieKen kanssa. Lieksassa merkittäviä työllistäviä aloja ovat matkailu, metsä-/biotalous ja elintarviketeollisuus. Näillä aloilla Lieksassa on menestyvää ja kasvavaa yritystoimintaa.

Väestörakenne heijastuu osaavan työvoiman saatavuuteen Pohjois-Karjalassa erityisesti maakunnan reuna-alueilla. Työttömyysaste on korkea, väestöä on työvoiman ulkopuolella ja työttömyys on vakava ongelma. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisessä tarvitaan pysyvämpiä ratkaisuja erityisesti työelämän ulkopuolella oleville miehille. Nuorisotyöttömyys 18-24 vuotiaissa oli vuonna 2018 22,2 %, vuonna 2019 25,6% ja vuonna 2020 vastaavat luvut ovat olleet keskimäärin 23,6 %. Joulukuussa 2020 alle 20v työttömiä oli 11 henkilöä ja alle 25 v henkilöitä 55 henkilöä.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kuntouttavaan työtoimintaan ovat Siun sote ja Te-palvelut ohjanneet kaikki ne pitkäaikaistyöttömät, joilla palvelutarpeen arvion perusteella on tarve em. palveluun. Pitkäaikaistyöttömistä valtaosa on ikääntyneitä, yli 50-vuotiaita henkilöitä, joista suurella osalla on haasteita työ- ja toimintakyvyn kanssa. Heillä on oman kokonaistilanteensa haasteita osallistua kuntouttavaan työtoimintaan, mutta he eivät myöskään ole oikeutettuja työkyvyttömyyseläkkeeseen.

Kohti työtä ja koulutusta -hankkeessa työ- ja toimintakykyasiakkaille lääkäripalveluihin oli 53 aikaa v.2020. Vuonna 2021 määrä oli 138.

Vuonna 2020 Lieksa maksoi yhteensä 1 390 000€ työmarkkinatuen kuntaosuusmaksua. Sitä varten oli budjetoitu 1 040 000 €, tavoitetaso oli 87 000 €/kk ja toteuma oli 116 027,00 €/kk. Maksuosuus kasvoi pienenneen kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän vuoksi. Asiakasohjautumiseen vaikutti vahvasti verkostoyhteistyökumppaneiden etätyöskentely.

Lieksa maksaa arvion mukaan vuonna 2021 yhteensä 1 300 000 € työmarkkinatuen kuntaosuusmaksua, eli 109 000 €/kk, tavoitetaso oli 87 000 €/kk.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Kouluterveyskyselyn 2021 tuloksia, 4.-5. luokka

Neljäs- ja viidesluokkalaisista 85 % on *erittäin tai melko tyytyväisiä elämäänsä*, luku on pysynyt samalla tasolla kuin vuoden 2019 ja 2017 kyselyissä, kuten koko maan tasolla.

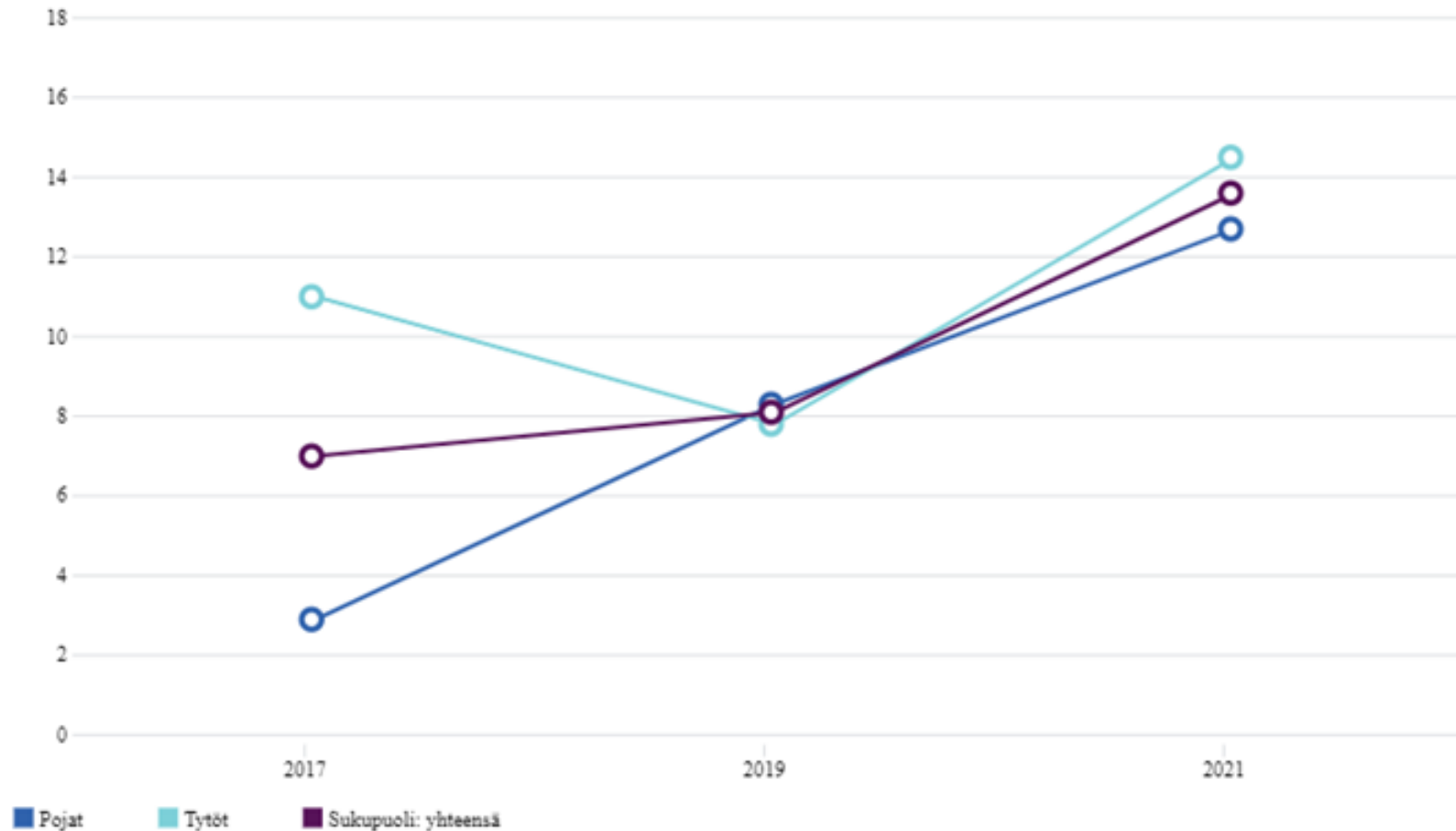
Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö on aiheuttanut haittaa 2 prosentille tämän ikäisiä oppilaista vuonna 2021 (v. 2019 1% ja v. 2017 4%).

Aamupalan syö 62 % oppilaista, määrä on pudonnut muutaman prosenttiyksikön.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %, 4. ja 5. lk

-terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi kokevien osuus on kasvanut vuoden 2017 luvusta 7 % vuoden 2021 lukuun 13,6 %.

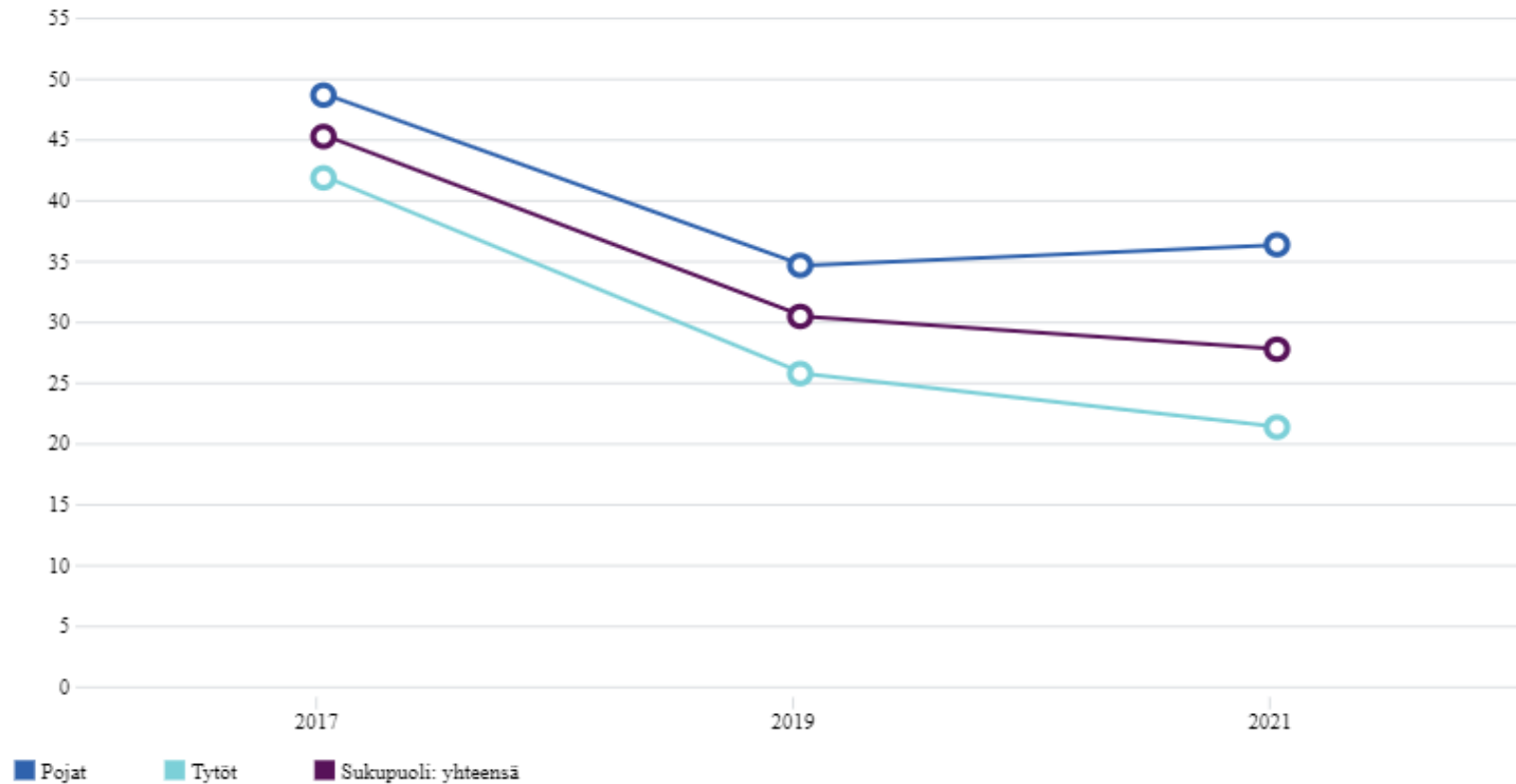

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %, 4. ja 5. lk

-Päivittäin vähintään tunnin päivässä liikkuvien oppilaiden osuus vähenee, luku oli v. 2021 alle 30 % . Pojat liikkuvat tyttöjä enemmän

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Koulunkäynnistä pitää hyvin paljon tai melko paljon 73,80 % ja vuonna 2017 ja 2019 80,1 %, poikien ja tyttöjen välillä ei ole suurta eroa, prosenttiluku on koko maan tasolla.

Koulu-uupumusta kokee 11,50 % vastaajista, tyttöjen ja poikien vastauksissa ei ole suurta eroa (koko maa 14 %).

Opettajien kanssa hyvin toimeen tulevien määrä on 77,80 % ja vuonna 2019 75,9 %, tytöillä prosenttiluku on hieman suurempi.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa koki olevansa 9,5 % ja vuonna 2019 6,4 %, suuntaus on samanlainen muuallakin Suomessa. Tytöt kokevat koulukiusaamista enemmän kuin pojat.

Uutena kysymyksenä kysyttiin vuoden 2021 kouluterveyskyselyssä *koronaepidemiaan liittyvistä huolista*. Paljon huolissaan koronaviruksen saamisesta oli 5,60 % vastanneista, pojat noin 3,0 %-yksikköä enemmän. Muualla Suomessa oltiin hieman enemmän tästä asiasta huolissaan. Viruksen tartuttamisesta muihin oli huolissaan 8,0 %, pojat tässäkin enemmän. Läheisen koronavirustartunnan saamisesta oli huolissaan 32,30 %, tytöt hieman enemmän. Näissä molemmissa luvuissa ei ollut eroa muuhun Suomeen.

Pääosin 4.-5. luokkalaiset ovat elämäänsä, perheeseen, koulunkäyntiin ja kaverisuhteisiin tyytyväisiä. Osa oppilaista tarvitsee kuitenkin erilaisia tukitoimia ja ohjausta, että heillä olisi yhtäläiset mahdollisuudet olla mukana yhteisössä ja saada onnistumisen elämyksiä ja kokea turvallisuuden tunnetta niin koulussa kuin muussakin elämässä.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Kouluterveyskyselyyn 2021 tuloksia, 8. ja 9. luokka sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat

Tulokset kertovat, että yläkoululaisista on *tyytyväisiä elämäänsä* tällä hetkellä 72 %, vuonna 2019 prosenttiluku oli 68,5. Pojat ovat merkittävästi tyytyväisempiä elämäänsä kuin tytöt. Kokonaistulos on hieman parempi kuin valtakunnallinen keskiarvo. Lukion opiskelijoista luvut ovat 2019 86 % ja 2021 68 %, tässä on selkeää laskua.

Koulunkäynnistä ilmoittaa pitävänsä 55 % (62 % 2019 ja 60 % 2017) yläkoululaisista, luvut ovat lähes samoja verrattuna koko maahan. Lukiolaisista 52 % pitää koulunkäynnistä, vuonna 2019 luku oli 76 %, lasku on selkeä ja alle valtakunnallisen luvun. Yläkoululaisista 45 % kokee, että heillä on *vaikeuksia oppimistaidoissa* (2019 48 % ja 2017 34 % ja vuoden 2021 valtakunnallinen ka 40 % ja 2017 38 %). Tytöt kokevat enemmän oppimistaidon vaikeuksia sekä Lieksassa että valtakunnallisesti.

Yksinäiseksi itsensä tuntee 14%, vuonna 2019 luku oli 17%. Tytöt kuitenkin tuntevat yksinäisyyden tunnetta huomattavasti enemmän kuin pojat, sama suuntaus on valtakunnallisesti.

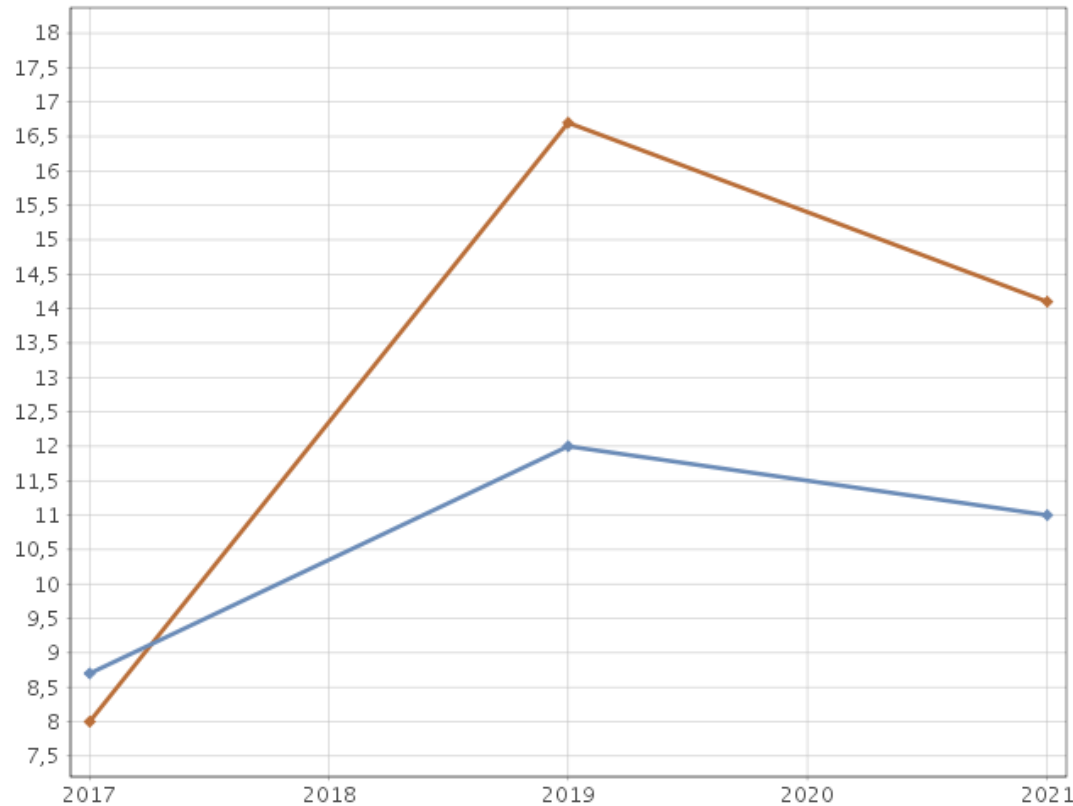
Yläkoululaisista 95 % (2017 97 %) ja lukiolaisista kaikki vastanneet *harrastavat jotakin* vähintään kerran viikossa (koko Suomi 96 %). *Liikuntaa viikoittain* harrastaa yläkoululaisista 78 % (2019 70 %) ja lukiolaisista 87 % (2019 84 %), eivät poikkea muun maan luvusta. Kaikista nuorista 55 % kokee, että *asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille* (2017 41 %), muu Suomi 34 %.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

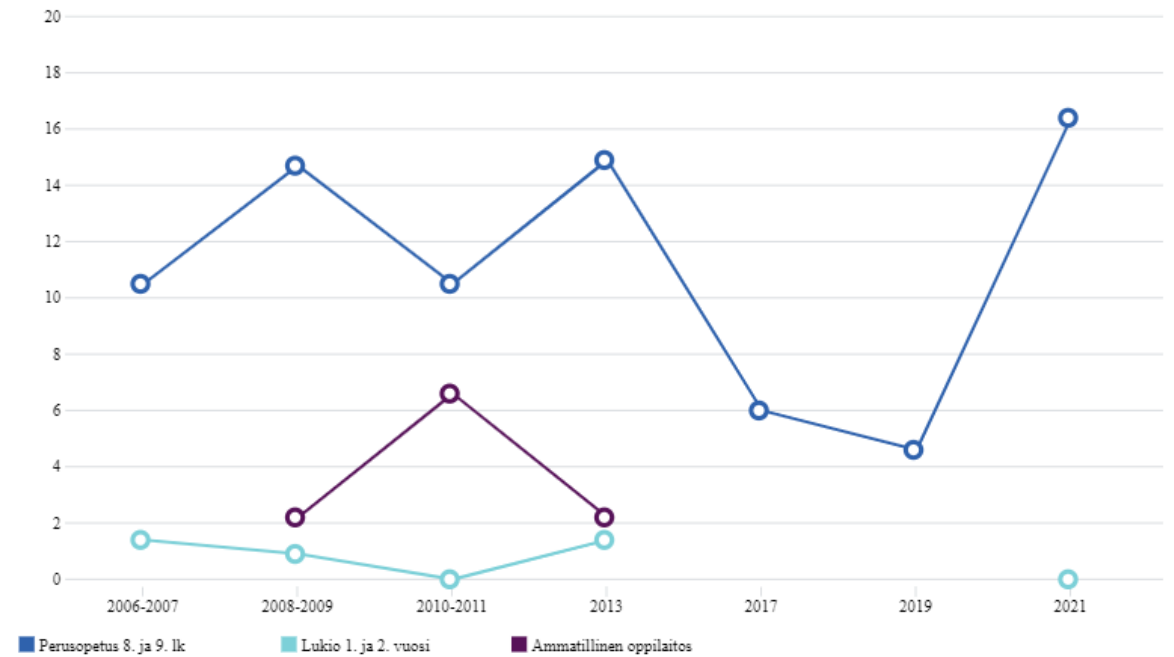
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

- Tytöt tuntevat useammin yksinäisyyttä kuin pojat

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %, 8. ja 9. lk

- Koulukiusaaminen yläkoululaisten kesken on lisääntynyt

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Yläkoululaisista tupakoi 10 %, (valtakunnallinen ka 2 %). Luku on pysynyt viime kyselyissä samalla tasolla.

Nuuskaa käyttää 3 %, samaa tasoa kuin vuonna 2019 (valtakunnallinen ka 2 %).

Humalassa vähintään kerran kuukaudessa ilmoittaa olleensa 13 % (vuonna 2019 10 %), valtakunnallinen ka lähes sama.

Kannabista on kokeillut 11 % (vuonna 2019 7 %), valtakunnallinen ka 12 %.

Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö on aiheuttanut haittaa 8 prosentille oppilaista (v. 2019 7% ja v. 2017 5%)

Lukiolaisista nuuskaa käyttää 5 % (vuonna 2019 2 %.)

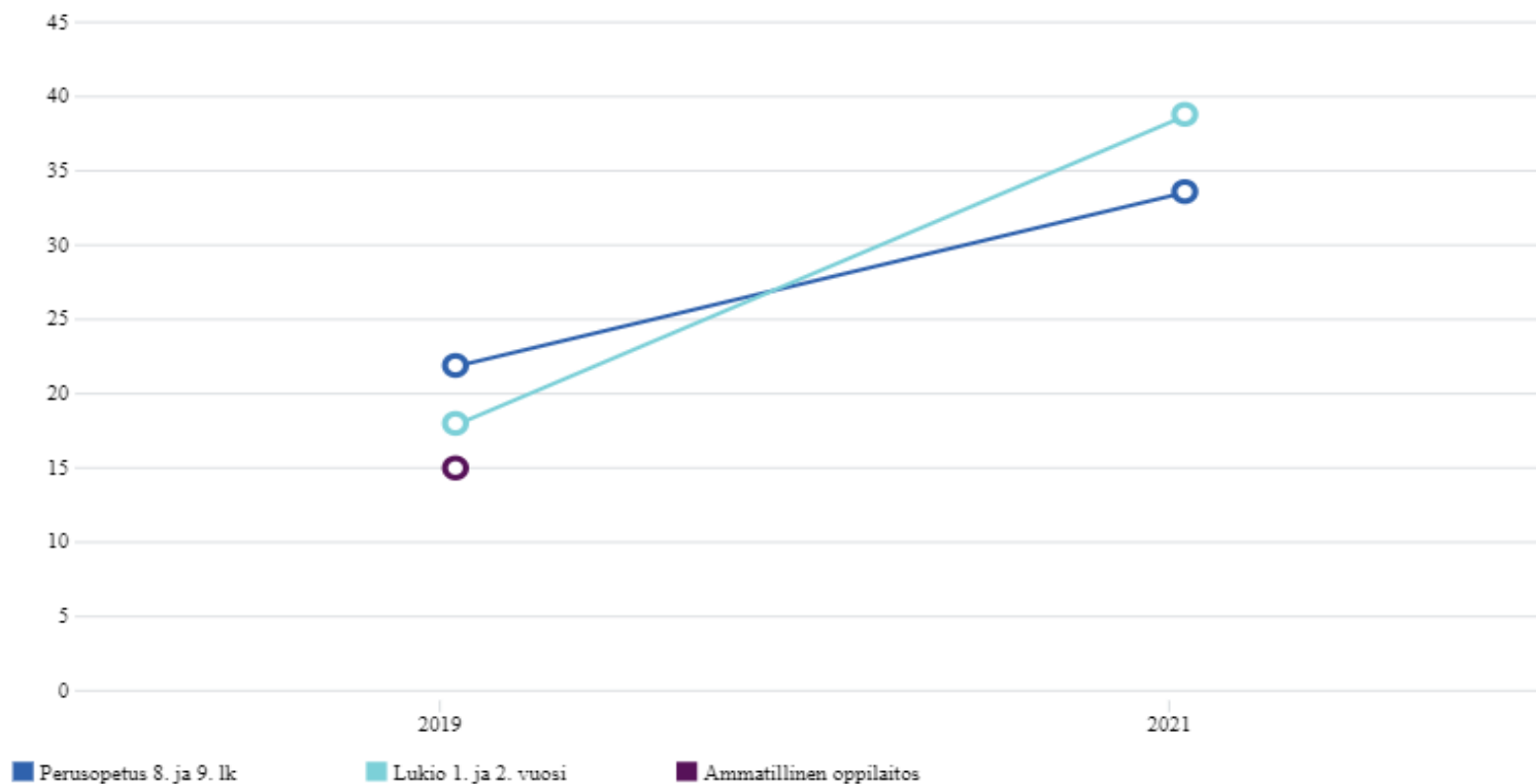
Humalassa vähintään kerran kuukaudessa on ollut 26 % (vuonna 2019 20 %), *ja kannabista on kokeillut* 10 % (vuonna 2019 2 %), valtakunnallinen ka 12 %.

Yläkoululaisista 21 % (vuonna 2019 11 %) on *kokenut fyysistä uhkaa* vuoden aikana.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %, 8. ja 9. lk sekä lukio 1. ja 2. vuosi

-Yläkoululaisista tytöistä lähes puolet on kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %, 8. ja 9. lk sekä lukio 1. ja 2. vuosi

-Tytöt kokevat terveydentilansa huomattavasti heikommaksi kuin pojat.

Tuloksista voidaan tulkita, että nuorten elämäntavat ovat pääosin terveellisiä, päihteiden käyttö on kuitenkin hieman lisääntynyt. Koulussa viihdytään hyvin, vaikutusmahdollisuudet ja osallisuus koetaan melko hyviksi. Kuitenkin huonovointisuutta ja haasteita koulunkäynnissä koetaan paljon; nuoret ovat huolissaan omasta voinnistaan, tämä näkyy selkeästi tyttöjen kohdalla. Kiusatuksi tulemisen kokemus on myös lisääntynyt, kuten fyysisen uhan ja seksuaalisen häirinnän tunne, erityisesti tyttöjen kohdalla. Samoin jonkin verran oppimiseen liittyvät haasteet ovat lisääntyneet.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Työikäisten hyvinvointi

Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä oli vuonna 2020 60,7 vuotta. Eläköitymisikä on pysynyt lähes samana viime vuosina.

Työkyvyttömyyseläkettä saavien 16 – 24-vuotiaiden määrä on pysynyt samana, 11,7 %.

Sairauspäivärahaa sai 25 - 64-vuotiaista 130,9 1 000 vastaavan ikäistä kohden. Tämä on noussut seurantakautena.

Väestön hyvinvoinninkehitys 2017 – 2020

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Ikäihmisten hyvinvointi

Vuoden 2020 lopussa Lieksassa yli 65-vuotiaita oli 56 %, yhteensä 3849 henkilöä.

Kotona asui yli 65-vuotiaista 95,6 % ja yli 75-vuotiaista 91,4 %. palvelurakenne (palveluasuminen, tehostettu, kotihoito) on pystynyt vastaamaan tarvetta.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitjaksoja 65 vuotta täyttäneillä oli 354,5 10 000 vastaavan ikäistä kohden. Indikaattori kuvaa osaltaan ikäihmisten toimintakykyä, ja se osoittaa että kaatumisten määrä tämän ikäisillä on vähentynyt seurantakaudella.

Lähtökohtia hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025

Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen.

Järjestöiden ja yhdistysten toimintaa tuettiin vuonna 2021 hakemusten perusteilla jaetuilla toiminta- ja kohdeavustuksilla. Kulttuuriavustukset 20 350 (vuonna 2020 19 553 €), kaupunginhallituksen kulttuuritoimintaan jakamat avustukset 70 000 € (vuonna 2020 50 000€), nuorisotoimen avustukset 2 100 €, sekä 19 000 € yhteistyösopimukseen 4H-yhdistyksen kanssa ja liikunnan avustukset 57 800 € (vuonna 2020 65 221 €).

Päätöksenteon läpinäkyvyyteen liittyvällä kaupunginvaltuuston kokousten videoinnilla oli vuoden lopussa 277 tilaajaa (vuonna 2020 74). Kaupunginvaltuuston kokoukset ovat katsottavana livenä kokousten aikana sekä tallenteena sen jälkeen.

Nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti hyvinvointilautakunnan kokouksiin. Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston kokouksissa kaupungin edustajana toimi ikäystävällisyyden edistämisen vastuhenkilö, hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus.

Vuonna 2021 rakennuslupia haettiin seuraavasti. Rakennus- ja toimenpidelupia 154 (2020 116, 2019/136), rakentamisilmoituksia 49 (2020 59, 2019/44) ja muita lupia 35 (2020 25, 2019/26), haku tapahtuu sähköisesti. Yksityisteiden avustushakemukset lähetetään ensisijaisesti Miunpalvelut.fi palvelusta.

Lähtökohtia hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2021-2025

Muut erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Lieksan kaupungin strategia ja toimenpideohjelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Lieksan perusopetuksen ja lukion yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

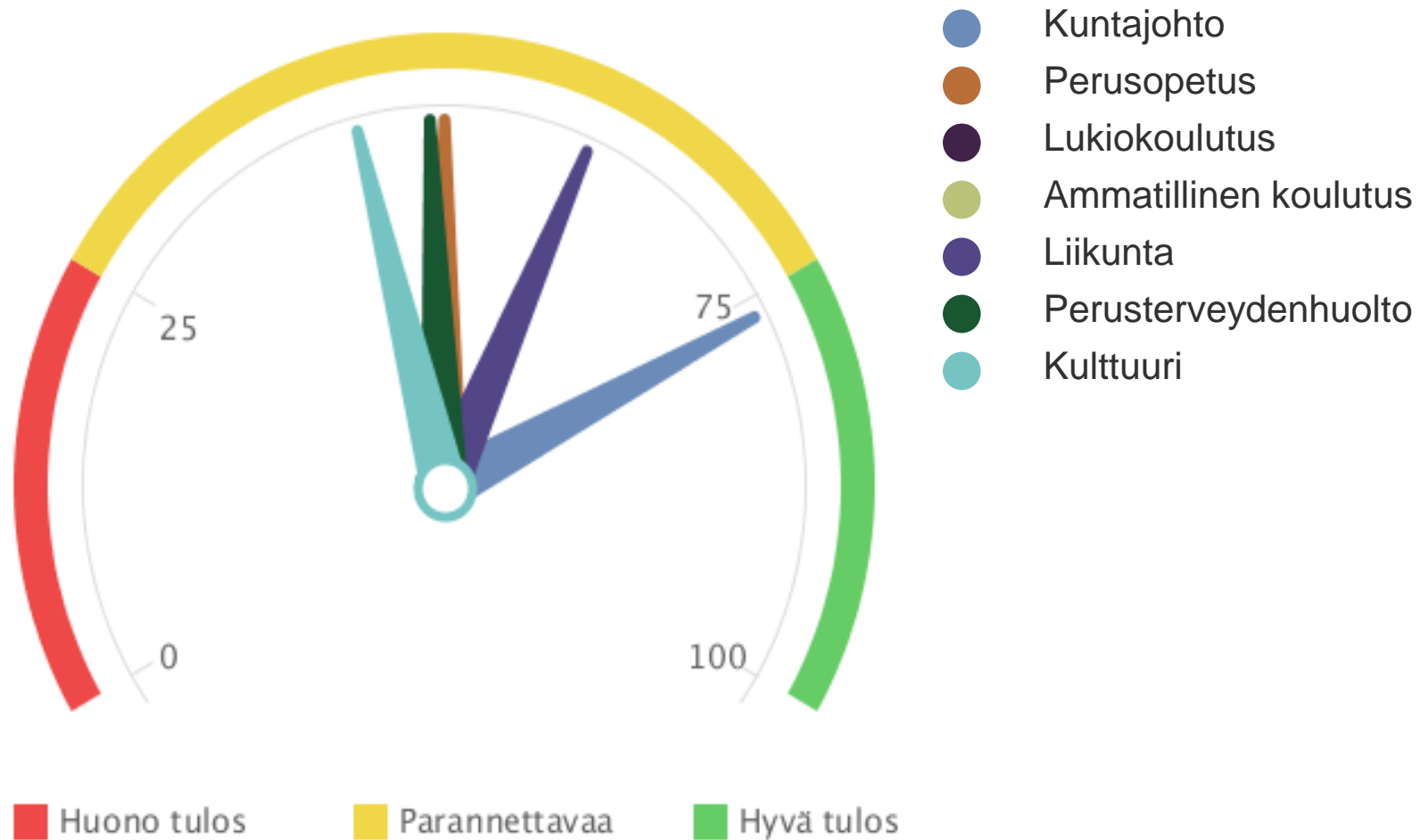
Tea-viisari

Kouluterveyskysely-THL

Lähtökohtia hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025

TEAvisari näyttää kunnan terveydenedistämistyön suunnan

Kaikki sektorit : Lieksa 2021

Lähtökohtia hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2022-2025

Kaikki sektorit : Lieksa 2021

	Lieksa	Pohjois-Karjalan maakunta	Koko maa
Kaikki sektorit	64	63	67
Kuntajohto	76	77	79
Perusopetus	50	66	66
Lukiokoulutus	..	64	66
Ammatillinen koulutus	..	69	63
Liikunta	60	66	72
Perusterveydenhuolto	49	49	63
Kulttuuri	44	43	59

Pohjois-Karjalan Hyvinvointistrategia 2020–2025 ja sen strategiset painopisteet

Pohjois-Karjalan kuntien hyvinvointisuunnitelmat pohjautuvat maakunnalliseen hyvinvointistrategiaan. Kuntien haasteet ja kehittämistarpeet ovat hyvin samantyyppisiä, joten yhteiset teemat ovat perusteltuja. Paikalliset erityispiirteet huomioidaan kuntien hyvinvointisuunnitelmissa.

Hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat

Elinympäristö ja rakenteet mahdollistavat asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä edistävät arjen valinnat
Asukkaiden osallisuus ja yksinäisyyden ehkäisy huomioidaan kaikessa toiminnassa
Mahdollistetaan elinvoimainen ja monipuolinen järjestökenttä, joka tukee osallisuutta ja yhteisöllisyyttä

Korkeatasoinen osaaminen ja hyvät työllistymisen edellytykset

Koko työvoimapotentiaalia hyödynnetään tarjoamalla siihen riittävä tuki
Nuoret pääsevät ja kiinnittyvät työelämään nykyistä paremmin
Osaamisen kehittämistä tuetaan elämän ja työuran eri vaiheissa monialaisella, joustavalla ja jatkuvaa oppimista tukevalla tarjonnalla

Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö

Pohjois-Karjalasta kehitetään ikäystävällisyyden mallimaakunta
Ilmanlaatu sisällä ja ulkona on puhdasta ja terveellistä
Palvelut, toiminnot ja ympäristö ovat saavutettavissa sekä esteettömiä ja ne suunnitellaan osallisuus huomioiden

Asukaskeskeiset palvelut ja niitä tukeva hyvinvointiyrittäjyys

Palvelut saadaan oikea-aikaisesti ja tarpeiden mukaisesti monitoimijaiselta palvelukentältä
Sotetyövoiman saatavuus turvataan koko maakunnassa
Tietoa ja teknologiaa hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti johtamisessa, palvelujen suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja kehittämisessä

Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen hyvinvointikertomuksen painopistealueet, Siun sote

Kunnossa kouluun ja koulussa, lapsiperheiden kasautuvat sosioekonomiset, terveydelliset ja psykososiaaliset Haasteet

Siun soten alueella olevan väestön keskeisenä hyvinvointihaasteena on sosioekonomisten ongelmien kasautuminen osalle lapsiperheistä. Mm. vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmat ovat yhteydessä kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrään, ja lapsiperheiden suhteellinen vähävaraisuus vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa vaikuttaa ja ylläpitää perheen hyvinvointia ja terveyttä.

Hyvinvoivat nuoret työelämään, nuorten psykososiaaliset ja terveydelliset haasteet

Nuorten terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat erityisesti elintapoihin ja psykososiaalisiin taitoihin ja pärjäämiseen liittyvät haasteet. Yksinäiseksi itsensä kokee noin joka kymmenes yläkouluikäinen nuori ja noin joka viides yläkouluikäinen tyttö kokee itsensä ahdistuneeksi.

Hyvinvoivana työssä ja eloisasti eläkkeelle, korkea sairastavuus ja elintapahaasteet

Pohjois-Karjalassa työikäiselle väestölle on edelleen ominaista sairastavuus keskeisiin kansanterveyssairauksiin ja niiden riskitekijöiden yleisyys. Tähän liittyen on tärkeää yhdessä kuntien kanssa kehittää ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä.

Hyvinvoiva ikäihminen ja turvallinen arki, ikäihmisten määrän kasvu

Pohjois-Karjalassa väestöllinen huoltosuhte on korkeampi kuin maassa keskimäärin. Huoltosuhte tarkoittaa tilastoidun työvoiman ulkopuolella olevien määrää suhteessa varsinaisen työvoiman määrään. Ikäihmisten osallisuuden, toimintakyvyn ja kotona pärjäämisen tukeminen on siksi tärkeää.

Sosiaalisesti kestävä kehitys hyvinvointisuunnitelmassa

Sosiaalisesti kestävä kehitys tarkoittaa

-valtiovallan ja kunnan näkökulmasta toimenpiteitä ovat mm. työllisyyden edistäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä ikääntyvän väestön olojen turvaaminen, työ-, asuin- ja elinympäristöjen terveellisyyden, viihtyisyyden ja sosiaalisen toimivuuden parantaminen sekä väestön terveyden ja toimintakyvyn tukeminen.

-kuntalaisen näkökulmasta mahdollisuuksia voida hyvin, saavuttaa perusoikeudet, hankkia elämän perusedellytykset ja mahdollistaa osallistuminen päätöksentekoon. Sosiaalisen kestävyuden ajatuksena on taata, että hyvinvoinnin edellytykset siirtyvät sukupolvelta toiselle.

-yksilön näkökulmasta esimerkiksi edellytyksien luomista elämännhallinnalle, omakohtaiselle vastuunotolle, kestävien elämäntapojen tavoittelulle sekä oman toiminnan merkityksen ja vaikutusten ymmärtämiselle ja oppimiselle.

Hyvinvointisuunnitelman laatimisessa on hyvä huomioida sosiaalisesti kestävä kehityksen periaatteita. Ne tukevat hyvinvointisuunnitelmaa sekä antavat linjauksia hyvinvoinnin kehittämiseksi kunnassa.

Painopistealueet vuosille 2022-2025

Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö.

Asukaskeskeiset palvelut.

Hyvät työllistymisen ja työssä pysymisen edellytykset.

Hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat.

Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä ympäristö

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
<i>Mahdollisimman esteetön ja turvallinen rakennettu ympäristö.</i>	Arkiaktiivisuutta ja viihtyisyyttä lisäävät infran ja toimintaympäristöjen ratkaisut yleisillä alueilla ja maankäytössä. Esteettömät ympäristöt, saavutettavat palvelut, käytettävät välineet ja ymmärrettävä tieto. Kuljetusmahdollisuuksien selvittäminen liikuntarajoitteisille lähivirkistysalueille. Liikenneväylien talvihoidon kehittäminen.	Lieksan kaupunki: kuntatekniikkaliikelaitos, maankäyttö, hyvinvointipalvelut, yhteistyötahoina esim. kaupunkikeskusyhdistys, yritykset, yhdistykset ja järjestöt.	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot yli 65v. Esteettömyys, esteettömyyskartoitus.
<i>Luonto vetovoimatekijänä, viheralueiden viihtyisyyden kehittäminen.</i>	Vastuullisen matkailun kehittäminen ja markkinointi (Koli, Pielinen, Ruunaa) Kansainvälisten ja kansallisten verkostojen sekä yhteistyökumppaneiden edelleen hyödyntäminen ja toiminnan kehittäminen.	Lieksan kaupungin kuntatekniikkaliikelaitos, Lieksan kaupungin maankäyttö, elinvoima, yhteistyötahona esim. kaupunkikeskusyhdistys, yritykset	Kuntalaisosallisuus (kyselyt, vaikuttamis-mahdollisuudet).
<i>Sosiaalisesti kestävä kaupunkisuunnittelu, ihmisten luontevaa kohtaamista tukeva kaupunkiympäristö</i>	Leikkipuistojen kehittäminen yhteistyössä asiakkaiden kanssa, keskusta-alueen penkkien sijoittelun tarkastelu, mahdollinen lisääminen. Liikenneväylien talvihoidon kehittäminen. Nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston kuuleminen ja osallistaminen suunnitteluun. Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja keskiasteen koulutuksen osallistaminen alueidensa ympäristön suunnitteluun.	Lieksan kaupungin kuntatekniikkaliikelaitos, Lieksan kaupungin maankäyttö, yhteistyötahona esim. kaupunkikeskusyhdistys, yritykset	Asuinalueensa olosuhteeseen tyytyväisten osuus, kuntalaiskysely.

Asukaskeskeiset palvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
<i>Turvata kunnan asukkaille yhdenvertainen ja tarpeiden mukainen palvelujen saavutettavuus ja lähipalvelut.</i>	Riittävät lähipalvelut (hyvinvointiasema) ja kehittyvät etäpalvelut (esim. etävastaanotot, Miun palvelut, Oma olo -palvelu, OmaKanta). Digipalvelujen kehittäminen ja opastus. Yhdistysten ja järjestöjen osaamisen hyödyntäminen ennaltaehkäisevänä toimintana työ- ja toimintakyvyn edistämässä.	Lieksan kaupunki hyvinvointipalvelut, Siun sote, yhdistykset, järjestöt	Kuntalaisosallisuus (kyselyt, vaikuttamismahdollisuudet), asiakas- ja potilastyytyväisyyskyselyt, asiakasmäärät lähipalvelut/etäpalvelut.
	Perhekeskus toimii rakenteena lapsiperheille suunnattujen sosiaali- ja terveyspalvelujen ja kunnan palvelujen yhteensovittamiseen. Perhekeskustoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen, (perhekeskuksen toimintasuunnitelma). Perheiden kohtaamispaikan toiminnan kehittäminen ja asiakaspinnan laajentaminen.	Lieksan kaupunki hyvinvointipalvelut, Siun sote, järjestöt ja yhdistykset	Perhekeskuksen toimintasuunnitelman toteutuminen, kohtaamispaikan kävijämäärät.
	Lapsiperheiden ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistaminen, hallintokuntien toimintojen tietämyksen lisääminen poikkihallinnollisesti, järjestöjen osuuden lisääminen, perhekeskustoiminta	Lieksan kaupunki hyvinvointipalvelut, Siun sote, järjestöt, seurakunnat	Perhekeskustoiminnassa käytettävät ja kehitettävät mittarit asiakastyytyväisyydessä ja osallisuudessa. Huoli-ilmoitukset.

Asukaskeskeiset palvelut

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
<i>Turvata kunnan asukkaille yhdenvertainen ja tarpeiden mukainen palvelujen saavutettavuus ja lähipalvelut.</i>	Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen erityislasten ja -nuorten tukeminen ja huoliin puuttuminen. Opiskelija- ja oppilashuollon toimintamallien varmentaminen ja kehittäminen. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. Lasten/nuorten yksinäisyyden tunteen vähentäminen: Joukkoon-, kaveripari- ja kolmiporrashanke. Siirtyminen ohjatusti koronan jälkeiseen aikaan varhaiskasvatuksessa ja eri kouluasteilla.	Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut, Siun sote, yhdistykset ja järjestöt	Tehostetun- ja erityisen tuen päätökset. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä varhaiskasvatusikäisistä. Palveluihin tyytyväisten osuus, asiakaskyselyt. Kouluterveyskysely, Tea-viisari. Hankkeiden raportit
	Järjestö- ja yhdistystoiminnan osallistaminen asukaskeskeisten palveluiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Järjestöjen ja kaupungin ja järjestöjen välisen yhteistyön lisääminen, järjestötapaamiset vähintään kaksi kertaa vuodessa. Poikkihallinnollisten toimintojen vahvistaminen. Kansalaisopiston ja liikunta, nuoriso – ja kulttuuritoimen palveluiden vahvistaminen, kulttuurillisen moninaisuuden kehittäminen ja tarjonnan laajentaminen, erityisliikunnan turvaaminen, omatoimikirjasto. Kirjastopalveluiden kehittäminen sekä kirjaston hakeutuvien palveluiden turvaaminen (kirjastoauto, kotipalvelu). Asukasosallisuuden vahvistaminen palveluissa ja niiden kehittämisessä. Monipuolinen palvelutarpeiden kartoitus.	Lieksan kaupunki hyvinvointipalvelut. Siun sote, yhdistykset ja järjestöt. Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto.	Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä. Keskiasteen opintonsa aloittaneiden määrä perusopetuksen päättäneistä. Tuntee itsensä usein yksinäiseksi 4.-5. lk. ja 8.-9. lk oppilaista, 2. asteen opiskelijoista. Asuinalueensa palveluihin tyytyväisten osuus, Kuntalaisosallisuus (kyselyt, vaikuttamismahdollisuudet), asiakas- ja potilastyytyväisyyskyselyt, asiakasmäärät lähipalvelut/etäpalvelut. Kirjaston kotipalveluasiakkuudet, kirjastoauton asiakas- ja lainausmäärät sekä pysäkkien lukumäärä. Yleis- ja kohdeavustukset €/asukas, tilaisuuksien/tapahtumien kävijämäärät. Asiakasmäärät kimmpanakvdoissa

Hyvät työllistymisen ja työssä pysymisen mahdollisuudet

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
<i>Tuetaan lasten ja nuorten työelämävalmiuksia, sekä siirtymiä koulutuksesta työelämään.</i>	Varhaiskasvatuksessa ja eri kouluasteilla on yrittäjyyskasvatusohjelma (Siussa on kipinä!), nuorten kesätyöt/kesäseteli.	Lieksan kaupungin hyvinvointipalvelut (varhaiskasvatus, perusopetus, lukio)	Yrittäjyyskasvatusohjelman toteutuminen, yritysvierailut, toteutuneet nuorten kesätyösetelit. Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaasta työvoimasta, koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 vuotiaat
<i>Tuetaan työuran alkamista, jatkumista ja työssä pysymistä.</i> <i>Kasvava yritystoiminta ja tehokas palvelutuotanto</i>	-kuntouttava työtoiminta, -työkokeilu, -palkkatuettu työ, -oppisopimuskoulutus, -työllisyyden kuntalisä, -henkilöstön työhyvinvointi/työssä jaksamisen tukeminen Toiminta- ja ennakoitokyvyn parantaminen merkittävässä elinkeinoelämän muutostilanteissa luoden vaihtoehtoisia/uusia toimintamalleja	Lieksan kaupungin hyvinvointipalvelut, Lieksan kaupungin työllisyyspalvelut, Riveria, Lieksan kristillinen opisto, Lieksan Kehitys Oy LieKe, Lieksan kaupungin elinvoimapalvelut, Kohti työtä ja koulutusta hanke, TE-palvelut, nuorten työpaja, yhdistykset ja järjestöt, Siun soten työikäisten palvelut, Siun soten osaamiskeskus.	-työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat -kunnan osarahoittama työmarkkinatuki €/asukas -työttömien aktivointiaste työhyvinvointikysely, toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, -työttömien osuus työvoimasta
<i>Tuetaan työperäistä ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa, sekä osatyökykyisten työllistymistä. Yrittäjyyden tukeminen.</i>	Täsmä-, muunto- ja uudelleen koulutus. Kokonaisvaltainen kotouttaminen.	Lieksan kaupungin työllisyyspalvelut, kotouttamispalvelut ja elinvoimapalvelut, Riveria, Lieksan kristillinen opisto, Lieksan Kehitys Oy LieKe, Kohti työtä ja koulutusta hanke, TE-palvelut, yhdistykset ja järjestöt, Siun soten osaamiskeskus.	Työllistyminen opiskeluperäisessä maahanmuutossa, opiskelijamäärien kehitys.

Hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
<i>Ylipainoisten ja lihavien lasten ja nuorten osuus vähenee.</i>	Ylipainon ennaltaehkäisy 2-16-vuotiailla (toimintaohjelma varhaiskasvatuksesta 2. asteelle, maistuva koulu/nykytila.fi.)	Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut, Siun sote.	Ylipainoisten osuus (2-6 v/7-12 v/13-16 v + kouluterveyskyselyn ylipaino-indikaattori 8.-9.lk on HYTE-kerroinindikaattori)
<i>Kuntalaisten liikuntamyönteisyys ja liikkuminen lisääntyvät, painopisteenä lapset ja nuoret.</i>	Liikuntapaikkojen ja viheralueiden hoito ja kunnossapito. Taajamametsien hoito ja kehittäminen virkistyskäyttöön. Asukkaiden kuuleminen ja osallistaminen.	Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut, kuntatekniikkaliikelaitos, maankäyttö.	Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi 8.-9. lk oppilaista, vähintään tunnin päivässä liikkuvat (4.-5.luokkalaiset/8.-9.luokkalaiset/2.asteen opiskelijat), liikuntasuosittelun mukaan liikkuvien aikuisten määrä (Pokalin liikuntakysely)
<i>Erityisesti lasten ja nuorten päihteidenkäytön vähentäminen, mutta myös aikuisten päihteiden ja käyttöön liittyvien ilmiöiden ymmärryksen ja hallinnan lisääminen.</i>	Ennaltaehkäisevän päihdetyön rakenteiden ja toimintatapojen luominen/kehittäminen (Pakka-toiminta.) Ennaltaehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa –hanke 2022-2023	Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut, Siun sote	Tupakointi, nuuskan ja kannabiksen käyttö, sekä humalassa vähintään kerran kuukaudessa 8.-9. luokkalaiset, Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttanut haittaa % 4.-5. ja 8.-9. luokan oppilaista.

Hyvinvoivat, terveet ja osalliset asukkaat

Tavoitteet	Toimenpiteet	Resurssit ja vastuutahot	Arviointimittarit
<i>Yli 65-vuotiaiden kaatumiset vähenevät.</i>	Kaatumisriskissä olevien arviointi ja kohdennetut tukitoimet, katujen kunnossapito, hiekoitus.	Lieksan kaupunki, Siun sote	Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä/10 000 vastaavan ikäistä tai lkm
<i>Lisätään kuntalaisten osallisuuden kokemuksia.</i>	Järjestöjen ja kaupungin yhteistyön kehittäminen ja tukeminen ja yhdistysten toiminnan tukeminen. <i>Pikku-KAKE (kaupunkikeskustan kehittämishanke)</i> toiminnan selvittäminen. Palvelumuotoilun hyödyntäminen kirjaston palveluiden kehittämisessä.	Lieksan kaupunki Lieksan kaupunki, hyvinvointipalvelut.	Osallisuusmittari. Kysely kuntalaisille. Tuntee itsensä usein yksinäiseksi 4.-5. lk. ja 8.-9. lk oppilaista, 2. asteen opiskelijoista, ei koe olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä. Kirjaston toteutuneet palvelumuotoilukokeilut.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) indikaattorit

HYTE-kerroin - kannustin kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu sote-uudistuksen jälkeenkin kunnille. Hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin tehtäviin, jotka jäävät kuntien hoidettavaksi.

***HYTE-kertoimen** tarkoituksena on kannustaa ja tukea kuntia toteuttamaan monipuolisia ja suunnitelmallisia toimia kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi ja korvata kunnalle asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvien tehtävien kustannuksia sekä kannustaa edelleen työn jatkamiseen. Lieksan osalta asukaskohtainen euromäärä on tällä hetkellä 15,40€ ja tulee maksuun vuonna 2023.*

Lähtökohtana seurannalle on vuosittain päivittyvä tietopohja joka on saatavissa kaikista kunnista/ hyvinvointialueista. Kunta voi vaikuttaa omalla toiminnallaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. HYTE indikaattoreilla mitataan nykytilaa (prosessi-indikaattorit) 14 kpl ja muutosta (tulos-indikaattorit) 6 kpl.

Periaatteena on, ettei kuntaa rangaista siitä, millainen on sen väestön hyvinvoinnin ja terveyden tila (ikä rakenne, sairastavuus), vaan kannustavuuden tulee perustua väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan muutokseen, jonka kunta onnistuu omilla toimillaan aikaansaamaan

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) indikaattorit

Prosessi-indikaattorit TEA-viisari, (mittaavat kunnan resursseja ja toimenpiteitä terveyden edistämiseksi 2015-2020)

- 0-25=huono tulos
- 26-75=parannettavaa
- 76-100=hyvä tulos

Perusopetus

Oppilaiden **poissaolotuntien kokonaismäärää seurataan.**

Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus tehdään kolmen vuoden välein.

Koulussa on **pitkät liikuntavälitunnit.**

Koulussa noudatetaan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) indikaattorit

Liikunta

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle **liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen**.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Kunnassa järjestetään **kohdennettuja liikkumisryhmiä** liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten päätösten **vaikutusten ennakoarviointiin**.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Lasten ja nuorten **liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain** hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Kunnassa toimii **poikkihallinnollinen työryhmä**, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) indikaattorit

Prosessi-indikaattorit (mittaavat kunnan resursseja ja toimenpiteitä terveyden edistämiseksi)

Kuntajohto

Tarkastuslautakunnan tekemässä **arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain** kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Valtuustolle **raportoidaan vuosittain** väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa **määritellään vuosittain mittarit**, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Kunnassa toimii tehtävään nimetty **asiantuntija joka koordinoi** hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Kunnan palveluiden kehittämisessä **hyödynnetään asiakasraateja ja -foorumeja.**

2015 - 2016 - 2017 - 2018 - 2019 - 2020

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) indikaattorit: Tulosindikaattorit (mittaavat muutosta 2015-2021)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ei tietoa	Ei tietoa	22 %	Ei tietoa	21 %	Ei tietoa	28 %

Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ei tietoa	Ei tietoa	22 %	Ei tietoa	26 %	Ei tietoa	27 %

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
13 %	14 %	11 %	10 %	9 %	Ei tietoa	Ei tietoa

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
4 %	3 %	3 %	3 %	3 %	3 %	Ei tietoa

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15 %	14 %	13 %	13 %	13 %	13 %	Ei tietoa

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
444	229	510	549	429	355	Ei tietoa

Kouluterveys-kysely

Kouluterveys-kysely

Tutkinto-rekisteri

Toimeentulo-tukirekisteri

Eläketurva-keskus

Hoitoilmoitusjärjestelmä

Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Suunnitelmakaudella 2017-2020 kaupungin elinvoimaisuutta lisäsivät valmistunut Brahea-kampus, Hyvinvointikeskuksen (SOTE-keskus) sijaintipaikka varmentui ja asiaa koskevat päätökset tehtiin. Merkittäviä teollisuuskaavoja tehtiin erityisesti Kevätniemen alueelle sekä vuokrattiin myytiin tai varattiin tontteja hoivakodeille ja palvelutaloille. Bioöljyjalostamo aloitti toimintansa vuoden 2020 lopulla.

Yritystoimintaa tulee tukea edelleenkin. Samoin toiminta- ja ennakointikyvyn parantaminen merkittävässä elinkeinoelämän muutostilanteissa luo mahdollisesti vaihtoehtoisia/uusia toimintamalleja

Vastuullisen matkailun kehittäminen ja markkinointi (Koli, Pielinen, Ruunaa) on myös tärkeä osa elinvoimaa.

Työllisyyspalvelut on tehnyt yhteistyötä Lieksan Kehitys Oy LieKen kanssa. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisessä tarvitaan pysyvämpiä ratkaisuja erityisesti työelämän ulkopuolella oleville miehille. Osaavan työvoiman saatavuus on yksi tulevaisuuden tärkeä osa-alue, yhtenä ratkaisuna on opiskelu- ja työperäinen maahanmuutto ja siihen liittyvä kotouttaminen.

Nuorten elintavat ovat pääosin terveellisiä, kuitenkin huonovointisuutta ja haasteita koulunkäynnissä koetaan paljon. Kiusatuksi tulemisen kokemus on myös lisääntynyt, kuten fyysisen uhan ja seksuaalisen häirinnän tunne, erityisesti tyttöjen kohdalla. Yksinäisyyden ja masentuneisuuden ja ahdistuneisuuden kokemukset ovat myös lisääntyneet. Näihin asioihin tuleekin kiinnittää erityistä huomiota jatkossa.

Elintapaohjaus ja matalan kynnyksen liikunta ovat yksi tapa edistää kaikkien kuntalaisten hyvinvointia. Järjestöjen ja yhdistysten roolia voidaan vahvistaa tällä osa-alueella, kuten myös kulttuuritarjonnassa ja muissa hyvinvointia edistävässä toiminnoissa ja palveluissa.

Ehkäisevää päihdetyötä tulee jatkaa systemaattisesti kaikissa ikäluokissa, Ennaltaehkäisevä päihdetyö Pohjois-Karjalassa –hanke 2022-2023 antaa tähän hyvän mahdollisuuden.

Ikääntyvä ja vammaisväestö väestö tulee ottaa huomioon palveluiden tarjonnassa ja suunnittelussa, sekä mahdollistamaan heidän aktiivinen osallistumisensa yhteiskunnan toimintaan.

Perhekeskustoiminta on olennainen osa lapsi- ja perhepalveluiden kehittämistä ja palveluiden parantamista. Toiminnan kehittäminen ja toimintasuunnitelman laatiminen tukee kokonaisvaltaista palvelurakennetta.

Tulevan hyvinvointialueen palveluiden kehittäminen mahdollisimman tasapuoliseksi ja asiakaslähtöiseksi on ensiarvoisen tärkeää ja se vaatii tiivistä yhteistyötä eri toimialojen kesken, sekä osittain uusien toimintatapojen ja käytänteiden kehittämistä

Suunnitelman tekemiseen osallistuneet

Lieksan kaupungin johtoryhmä

Paula Timonen, nuorisosihteeri, Lieksan kaupunki

Ritva Patja, kuntatekniikan päällikkö, Lieksan kaupunki

Esa Ullgren, vihertyönjohtaja, Lieksan kaupunki

Jukka Haltilahti, maankäyttöpäällikkö, Lieksan kaupunki

Raija Schroderus, työllisyyspalveluvastaava, Lieksan kaupunki

Juha Ryyänen, hyvinvointikoordinaattori, Lieksan kaupunki

Ellinoora Ojala, terveyden edistämisen suunnittelija/Kunta HYTE 2,0 hanke, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus

Kari Hyvärinen, toiminnanjohtaja/Kunta HYTE 2,0 hanke, Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus

Sonja Hartikainen, johtava sosiaalityöntekijä, perhe ja sosiaalipalvelut, lapsiperhepalvelut, Siun sote

Hannele Komu, palvelujohtaja, ikäihmisten palvelut, Siun sote

Karri Poutanen, kehittämispäällikkö, Siun sote

Hanna Kääriäinen, järjestökehittäjä, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry

Anne Pyykkönen, kehittämispäällikkö, Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry

Hyvinvointisuunnitelmaa on käyty läpi varhaiskasvatuksen henkilöstöillä ja järjestöiden ja kaupungin tapaamisissa.

Lieksan kaupungin osallisuuskyselyä, sekä vammais- ja vanhusneuvoston täyttämää palveluiden kartoituskyselyä on hyödynnetty pohja-aineistona.

Nuorisovaltuusto 6.10.2021

Vammaisneuvosto 10.11.2021

Vanhusneuvosto 13.12.2021

Hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 1.3.2022

Hyväksytty kaupunginhallituksessa 7.3.2022

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 28.3.2022

Päivitetty kaupunginvaltuustossa 26.2.2024